

HISTORY TOUR OF MIDDELBURG

A busload of members of the Society of Old Pretoria visited Middelburg on Saturday last on a tour of historical spots in this area.

The tour started off at the old cemetery where the society, who was accompanied by Miss Ellie Oosthuizen and Mr. Laurie Smith, experts on Middelburg's history, laid a wreath at the grave of Andries Francois du Toit, the first Landdrost of Pretoria.

The tour was under the leadership of Mr. Tom Andrews of the Old Pretoria Society. Mr. Andrews has been a member of the society for a number of years and his special field of study, is the origin of place names (onomastics).

The tour visited the Middelburg station, the home of Jack Hindon, Henri Slegtkamp, Fort Merensky and Botshabelo.

Andries Francois du Toit, the first Landdrost of Pretoria was born at Eerste Rivier, district Stellenbosch on August 8, 1813 and died at Middelburg on August 15, 1883.

In 1854 again in 1855 he was a candidate in the presidential election in the O.F.S.

In 1857 he was appointed the first Landdrost of Pretoria and began surveying erven for the town.

He built a house on land he called Arcadia (the name survives in the suburb of that name) which he obtained from Pres. M.W. Pretorius in exchange for a Basuto pony.

Du Toit finished his survey in 1859 and resigned from his post.

He established the first school in Pretoria and imported a schoolmaster from the Netherlands, Hendrik Stiemens.

For supporting Comd. Gen. S. Schoeman, in the civil war of 1862-63 he was fined 250 rix-dollars.

He became a member of the school commission under the Rev. A.J. Regemann in 1864.

After selling Arcadia to Stephanus Meintjes he settled at Middelburg during the seventies.

He was consulted with the Walker survey of Pretoria in 1875.

Andries Street and Du Toit Streets in central Pretoria are both named after him.

His grandson bearing his names (1870-1955) was a member of the Lydenburg Commando and took part in the Siege of Ladysmith.

JAARVERSLAG GENOOTSKAP OUD-PRETORIA (1977 – 78)

1. Inleiding

Dit is vir my 'n voorreg om vanaand hierdie verslag van die aktiwiteite van die Genootskap aan u voor te dra.

In sy geheel gesien was dit 'n goeie jaar – nie juis 'n jaar van opwindende gebeure nie, maar 'n jaar waarin u Bestuur baie verrig het. Soos verlede jaar, is elke bestuurslid andermaal verantwoordelik gehou vir 'n besondere aspek van die aktiwiteite. Dit blyk 'n baie goeie reëling te wees, daar elkeen hom/haar besig hou met dit wat hom/haar interesseer. Hierdie werkswyse word dan ook by die nuwe bestuur aanbeveel. Elke bestuurslid was die vryheid gegee om een of meer lede om hom/haar behulpsaam te wees te koopteer.

2. Bestuur 1977 – 1978

Die uittredende bestuur was soos volg saamgestel – die aktiwiteit waarvoor hy/sy verantwoordelik was, word in hakies aangedui:

Voorsitter	:	dr. C.J.P. Jooste
Onder-Voorsitter	:	dr. N.A. Coetzee
Sekretaris/Penningmeester	:	mnr. A. Jansen
Assistent-Sekretaresse	:	mev. M. Brink
Assistent-Penningmeester	:	mnr. A.J.D. Boon
Argivaris	:	mnr. A.G. Oberholster
Redakteur (Pretoriana)	:	dr. N.A. Coetzee
Bykomende lede	:	Mnr. T.E. Andrews (Nuusbrief en plekname)
		mnr. M. Emms (Toere)
		mnr. W. Punt (Waaksaamheid)
		mnr. D.W. Schoeman (Navorsing)
		mnr. A.W.J. Uys (Voortrekker- en oorlogsgrafte)
		mej. E. Wellmann (Skooltuine)
		mnr. J.A.M. Ebersohn

3. Werksaamhede van die komitees

3.1 *Finansies*

Mnr. Boon sal 'n afsonderlike verslag oor die finansiële stand van sake indien.

3.2 *Argief*

Die stand van sake t.o.v. die argief is met groot entoesiasme deur mnr. Oberholster nagegaan. Alle dokumentasie – korrespondensie, notules, ens. word in aanwys A 1266 van die Transvaalse Argief in bruikleen gehuisves. Notules van die jare 1974 en 1975 word vermis. Uitgawes van Pretoriana is egter nie in A 1266 opgeneem nie.

'n Ou beskadigde klavier, stoel en tafel uit die huis van Brass Pereira is in besit van die Kultuur- en Opelugmuseum en sal waarskynlik binnekort daaruit geneem word.

'n Volledige stel Pretoriana sal ook eersdaags in die Argief geplaas word.

In die toekoms sal jaarliks 'n inventaris van bates van die Genootskap by die Jaarverslag gevoeg word.

Die Genootskap is groot dank aan die Argiefoutoriteite verskuldig vir die wyse waarop die besittings van die Genootskap bewaar word.

3.3 *Pretoriana*

Na verwisseling van redakteur – mnr. S. Welz was voorheen redakteur – het dr. Coetzee daarin geslaag om Pretoriana nommer 73 die lig te laat sien. Weereens was dit 'n geval dat die drukkers gelikwider is, maar gelukkig is die publikasie voltooi en is u in besit van u eksemplaar.

3.4 *Skooltuine*

Nadat die Bestuur besluit het om die kompetisie vir skooltuine in twee te verdeel t.w. een vir die groter (getal leerlinge, grootte van grond, ens. in aanmerking geneem) en een vir die kleiner skole. Met die hulp van verskeie bestuurslede is 'n pragtige skild vir die B-afdeling gemaak wat goed vergelyk met dié van die A-afdeling. Vier-en-sewentig skole het uitnodigings ontvang om deel te neem, maar ongelukkig het slegs elf skole ingeskryf. Mnr. Kobus Botha, Hoof van die Departement Landbou en Tuinbou van die Pretoriase Kollege vir Gevorderde Tegniese Onderwys het ingewillig om die beoordeling waar te neem. Die uitslag was soos volg:

A-Afdeling:

- 1ste prys – Laerskool Die Poort (skild)
- 2de prys – Laerskool Rachel de Beer (beker)

B-Afdeling

- 1ste prys – Laerskool Monumentpark (skild)
- 2de prys – Laerskool Die Heuwel (beker)
- 3de prys – Laerskool Generaal Andries Brink (beker)

Die entoesiasme van mej. Wellmann het verseker dat die kompetisie 'n sukses was. Die Bestuur vertrou egter dat vanjaar meer skole sal deelneem.

Die trofee is deur die voorsitter en mej. Wellmann aan die wenners oorhandig.

3.5 News letter and place names

Mr. Andrews represented the Society on the Place Names Committee of the City Council.

Changes in several existing street names were proposed viz. Jacob Maré/Rissik and Walker Streets. Mr. Andrews proposed that the names be kept. This resolution was adopted and was passed on for approval.

Wonderboom Township: Erf no. 23 was subdivided and the following proposed:

Kameeldoring » Wildekweper
Steeg and Kaneelbaslaan » Ironwood Str.

Gezina: Several changes were proposed – the details to appear in a newsletter.

Tours

Mr. Emms with the assistance of other members of the Committee was responsible for the organization of seven very successful tours:

A half-day tour to the Old Cemetery.

A half-day tour to the Old Cemetery.

A half-day tour to the Old Cemetery.
Hartbeespoortdam – farm of Andries Pretorius and
Foot Folley.

Half-day tour to Petronella, Garden of
Remembrance etc.

Pretoria, with a braai at the Fountains Rustenburg –
Boekenhoutfontein – Farm of Paul Kruger.
Johannesburg – Dr. Norwich, Chairman of the
Historical Foundation acted as guide.
Middelburg – Transvaal.
Erasmus House.

Since the inception of the scheme about 20 tours have been organized with \pm 1 000 participating.

Out of the profits, a public address system was purchased to be used on the tours.

3.7 *Waaksaamheid*

Mnr. W. Punt het ons gereeld op hoogte gehou met verwickelinge in die stad en dan veral met betrekking tot Kerkplein.

Ons is dankbaar om te kon verneem dat die Noord-westelike fasade van kerkplein nou nie meer gesloop gaan word nie.

3.8 *Navorsing*

Mnr. Schoeman en sy helpers het gesorg vir die indeksering van die meer as sewentig uitgawes van Pretoriana.

'n Skaalmodel van Kerkplein om en by 1900 is die volgende projek wat aandag geniet. Professore Burger en Holm van die Departement Argitektuur van U.P. het ingestem om saam met die studente die projek in 1979 aan te pak teen 'n koste van \pm R600.

Verdere projekte word beoog, mits die nodige hulp van lede en finansiële steun gevind kan word.

3.9 *Oorlogs- en Voortrekkergrafte*

Baie onbekende grafte is deur mnr. Uys onder die Bestuur se aandag gebring. Die opknapping hiervan sal deur die nuwe Bestuur met die hulp van die Voortrekkers en Boy Scouts en Girl Guides aangepak word.

4. Committee activities

The Committee visited the City Hall to inspect the Carillon and clock in the clock tower. Mr. Ebersohn kindly brought this matter to the attention of the Committee. After several interviews and phone calls to members of the City Council, the clock has now been restored, the Carillon will, we hope, be in full operation in the near future.

A visit was also paid to the Erasmus House which was bought by the Provincial Council for the erection of a new hospital. These plans, however, have been discarded and The Society Old Pretoria suggested that the Cultural, Historical and Open-Air Museum approach The Provincial Council to donate the land for the proposed open-air museum.

5. (General) Algemeen

Die Vereniging vier vanjaar sy dertigste verjaardag en spog nou met 'n ledetal van 255 lede – 53 is geskrap omdat hulle ledegeld na etlike aanmanings nie betaal is nie.

Ons het ook met ander historiese verenigings kontak gemaak en brei nog steeds hierdie kontak uit.

In conclusion I wish to thank all the members of the Committee for their hard work. Without their efforts and loyalty we would not have achieved what was mentioned here to-night.

Dit was vir my 'n voorreg en 'n vreugde om met hierdie komitee saam te werk. My hartlike dank aan elkeen en my beste wense aan die inkomende Bestuur.

C.J.P. JOOSTE
VOORSITTER

APRIL 1978

Erelede, Lewenslede en Gewone lede van die Genootskap Oud-Pretoria

Honorary members, Life members and Ordinary members of the Society Old Pretoria

ERELEDE

Mnr. P.J.H. Basson
Prof. F.C.L. Bosman
Prof. A.N. Pelzer
Dr. J. Ploeger
Mev. P.E. Punt
Dr. W.H.J. Punt
Dr. P.J.N. Smal
Mnr. M. van Niekerk
Dr. S.L. van Wyk

Mr. P.U. Rissik
Mej. J.M. Schoeman
Prof. A.J.F. Sorgdrager
Prof. F.J. du T. Spies
Mr. & Mrs. E. Dev. Stegmann
Prof. R.M. Titlestad
Dr. A.G. Uekermann
Adv. D.G. van der Byl
Mr. J.H. van der Byl
Mev. R. van Wyk
Adv. L.F. Weyers

LEWENSLEDE

Mr. & Mrs. T.E. Andrews
Mr. J.D. Bodel
Mrs. M.H. Brink
Mev. J. de Bruyn
Lt.-Gen. H. de V. Du Toit
Eendracht Skool
Prof. Dr. & Mrs. G.H. Findlay
Adv. G.S. Findlay
Mnr. & Mev. W.W. Haak
Mej. A.E. Heukelman
Mej. H.M. Jacobs
Mnr. A. Jansen
Mr. J.N. Kirkness
Miss S.M. Laredo
Maj. N.M. Lemmer
Mnr. W.L. Maree
Mr. J. Mc Kibbin
Prof. F.G.E. Nilant
Pretoria Publisiteitsvereniging
Dr. G. Rissik

GEWONE LEDE

Mr. D.F. Abernethy
Afrikaanse Hoër Seunsskool
Mr. & Mrs. S.G.M. Bam
Dr. & Mrs. T.R. Barrowman
Mr. J.C. Bennett
Mr. & Mrs. A.O. Bergh
Dr. E.W. Bischoff
Bloemfonteinse Openbare Biblioteek
Mrs. S.M. Blore
Mr. W.J. Blore
Mnr. M.J. Boersema
Mnr. A.J.D. Boon
Mnr. & Mev. J.M. Boon
Mnr. J.R. Boot
Mrs. P.E. Boshoff
Mnr. P.J. Botha
E. Broos
Mrs. M.J. Brown
Miss P.A. Campbell
Mr. D. Carr

Mnr. L.J.S. Changuion
 Mev. E.D. Cillié
 Clapham High School
 Dr. L.E. Codd
 Dr. & Mev. N.A. Coetzee
 Rdl. N.T. Coetzee
 Dr. P.C. Coetzee
 Mrs. A. Cohen
 Mnr. & Mev. R.M. Coode
 Mr. N.T. Cooper
 Mev. M.K. Copley
 Mnr. B.B. Cronje
 Miss K.E. Cross
 Mr. L.B. Cross
 Mrs. E. Cuff
 Mej. H.C. Dannhauser
 Prof. A.M. Davey
 Mnr. D. de Beer
 Ds. P.J. de Beer
 Mnr. A.J.W. de Bruyn
 Mnr. H.J. de Graaf
 Mnr. C.P. de Jager
 Mej. S. de Jong
 Mnr. & Mev. H.P. Dekker
 Mev. C.H.J. de Ridder
 Mnr. J. de Ridder
 Dr. & Mev. D.J. de Kock
 Mr. & Mrs. J. Devenish
 Mev. L. de Villiers
 Mej. C.D. de Wijn
 Dr. B. de Winter
 Mev. A.J.E. Dreyer
 F.T. Dreyer
 Dr. T.J. Duminy
 Prof. & Mrs. T. Dunston
 Mev. A.S. du Toit
 Dr. & Mev. F.G.M. du Toit
 Mr. P. Dyer
 Mnr. J.A.M. Ebersohn
 Die Edelagbare Burgemeester van Pretoria
 Dr. & Mev. L.C. Eksteen
 Mr. D.J. Elliott
 M.A.S. Els
 Mr. M. Emms
 Mev. E.M. Erasmus
 Mrs. J. Farquharson
 Mnr. O.J.O. Ferreira
 Mr. J. Finlay Dick
 Mej. A.C. Folmer
 Mej. E.H. Fouché
 Mnr. F.P. Fouché
 Mrs. K. Fryer
 Mr. R. Gastaldi
 Dr. & Mrs. C. Geffen
 Mrs. C.J. Gesterkamp
 Sen. & Mrs. Dr. A. Getz
 Mej. E.H. Geysler
 Mej. S.M. Geyer
 Mrs. E.S. Gillig
 Mev. J. Goosen
 Mrs. M.L. Gough
 Mrs. B.L. Grant
 Mev. C. Greyling
 Mev. O.C. Grobler
 Mnr. L.H. Groenewald
 Mev. E. Gudde
 Miss M.D. Gunn
 Mr. H.C. Guillum-Scott
 Mnr. D.E. Haag
 Mr. B.P. Haak
 Mej. A.M. Harris
 Mrs. D.E. Heath
 Mnr. C.F.T. Hendrikz
 Mr. H. Heron
 Mnr. L.W. Hiemstra
 Sy Ed. Reg. V.G. Hiemstra
 The History Master St. Albans
 Mej. H. Hoek
 Hoërskool Pretoria-Wes
 Die Hoërskool Verwoerdburg
 Mrs. E. Hoffman
 Mnr. A. Holm
 Die Nuusredakteur Hoofstad
 Johannesburg Historical Foundation
 Dr. C.J.P. Jooste
 Mej. E. Jordaan
 Mev. M.M. Joubert
 Mrs. R.M. Joubert
 Mev. M.S. Kakebeeke
 Dr. L.E. Kent
 Prof. Dr. W.A. Kleynhans
 Dr. W.S. Klooster
 Mev. M.M. Kluyts
 Dr. H. Koen
 Mnr. & Mev. D. König
 Mr. & Mrs. F.H. Kothe
 Mnr. P.O. Kraamwinkel
 Mej. G.J. Kraan
 Mnr. & Mev. B. Kraft
 Mrs. D. Krause

Mr. P.M.D. Krogh
 Laerskool Boerefot
 Laerskool Die Heuwel
 Laerskool Gen. Jacques Pienaar
 Laerskool Oost-Eind
 Laerskool Pretoria-Oos
 Laerskool Rachel de Beer
 Laerskool Totiusdal
 Prof. W.A. Landman
 Mrs. Y.C. Lewis
 Mr. K.L.W. Lessmann
 Dr. J. Lion-Cachet
 Mnr. J.P. Lotz
 Mr. R.I. Louttit
 Miss L. Louw
 Mej. S.E. Louw
 Mev. A. Lübbe
 Mrs. M. Luyt
 Col. E. O'C. Maggs
 Mrs. D. Maguire
 Mej. T.A. Marais
 Mr. & Mrs. E.K. Marsh
 Mr. & Mrs. P.F. Mohr
 Mev. A.C.M. Mondriaan
 Prof. J.J. Mulder
 Mnr. & Mev. C.M. Muller
 Mnr. G.R. Mulder
 Mr. A.H. Mac Intosh
 Natal Society Library
 Prof. P.G. Nel
 Mev. M.J. Nicol
 Mrs. E. Nightingale
 Mnr. A.G. Oberholster
 Mrs. C.M. O'Brien
 Mnr. & Mev. E.H. Odendaal
 Die Redakteur Oggendblad
 Die Onderwysmuseum
 Mev. J.H. Oosthuizen
 Mnr. G.J. Opperman
 Parlementsbiblioteek
 Dr. R. Peacock
 Mnr. H.M. Peet
 Mnr. H. Phielix
 Mnr. E. Pouwels
 Mnr. D.S. Preller
 The Editor Pretoria News
 Pretoria High School for Girls
 F. Pretorius
 Pretoriase Onderwyskollege
 Mev. J.C. Pretorius
 Mrs. E.C. Procter
 Dr. A.M. Punt
 Mnr. & Mev. W.J. Punt
 Mrs. O.I. Rees
 Mrs. R. Rennie
 Mnr. C.A.M. Reyneke
 Mr. & Mrs. R.W. Reynolds
 Rietondale Primary School
 Mr. W.S. Robertson
 Mev. M.A. Rood
 Mnr. D.H.J. Ruthven
 Mr. R. Rutowitz
 Biblioteek R.G.N.
 Mnr. J.J. Scheepers
 Mej. M. Schoeman
 Mnr. P.J. Schoeman
 The Secretary Simonstown Historical Society
 Dr. M. Slotow
 Mr. & Mrs. D. Smith
 Mr. K. Smith
 Mej. L.A. Smith
 Dr. J.H. Snyman
 Mnr. W.J. Snyman
 Mr. & Mrs. A.W. Spavins
 Mr. & Mrs. E.M.C. Stack
 S.E.S.A.
 The State Library
 Stigting Simon v.d. Stel
 Mr. R.K. Stocks
 Mr. R. Struben
 Miss A.G. Stuart-James
 Suid-Afrikaanse Biblioteek (Kaapstad)
 Sunnyside Primary School
 Taylor & Geerling
 Mrs. E.G. Theron
 Mev. N. Theron
 The 1820 Settlers National Mon. Foundation
 Mnr. H.K. Truter
 Mnr. & Mev. A.W.J. Uys
 Mej. J.A. van der Merwe
 Mev. J.P. van der Merwe
 Mej. H. van der Neut
 Mnr. C.S. van der Waal
 Mev. H.A. van der Walt
 Mnr. G.B. van de Wetering
 Mev. K.M. van Eck
 Mnr. L.J. van Lochem
 Mrs. E.J. van Rensburg
 Mrs. M.A. van Rooyen
 Mej. G. van Schalkwyk

Mev. M.M. Waldeck
Waterkloof English Med. School
Prof. & Mev. P.F.D. Weiss
Miss E. Wellmann
Mnr. F.J. Wepener
Mev. M.M. Wessels
Miss J.S. Whitmore
Mnr. J.H. Wildenboer
Mrs. M.L. Willmer
Mrs. L.M. Woodman
Mnr. & Mev. C.S.P. Woodman
Mnr. & Mev. C.S.P. Wouda
Mej. M.H. Zagt

Mev. E.M.C. van Wyk
Mev. L.M.J. van Zanden
Mnr. & Mev. J.A. van Zijl
Prof. Dr. M.C. van Zyl
Dr. H.S. Venter
Dr. & Mev. P.J. Venter
Mej. E.J. Verwey
Mej. E. Viljoen
Mnr. & Mev. H. Viljoen
Mev. T.E. Vlok
Mr. S.E. von Broembsen
Mrs. E.N. van Hoesslin
Mnr. Jerry Vorster

Genootskap Oud-Pretoria
(Gestig: 22 Maart 1948)

Ons doel: Om te waak oor die
geskiedenis van ons stad en distrik.

Old Pretoria Society
(Founded: 22 March, 1948)

Our aim: To preserve the past for the
future of our city and district.

BESTUUR / EXECUTIVE COMMITTEE

Voorsitter	—	Dr. C. J. P. Jooste	—	Chairman
Onder voorsitter	—	Dr. N. A. Coetzee	—	Vice-Chairman
Sekretaris-Penningmeester	—	Mnr/Mr A. Jansen	—	Secretary-Treasurer
Assistent-Sekretaris	—	Mej. E. Wellmann	—	Assistant-Secretary
Assistent-Penningmeester	—	Mnr/Mr A.J.D. Boon	—	Assistant-Treasurer
Argivaris	—	Mnr/Mr A. G. Oberholster	—	Archivist
Redakteur Pretoriana	—	Dr. N. A. Coetzee	—	Editor Pretoriana

Bykomende lede / Other Members

Mnr/Mr T. E. Andrews
Mnr/Mr M. Emms
Mnr/Mr W. J. Punt
Mnr/Mr D. W. Schoeman
Mnr/Mr J. A. M. Ebersohn
Mev/Mrs M. Andrews
Dr. F. J. du Toit Spies

